

**„Hívásvégződtetés egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban”
nagykereskedelmi piacról az 1. piacelemzési körben hozott határozat rövid
összefoglalása**

A határozat száma: DH-664-140/2005. (2005.05.17.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 9. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A **hívásvégződtetési szolgáltatás**: hálózati szolgáltatás, a hívás továbbítása az összekapcsolási pontról a hívott előfizető hozzáférési pontjára. A vizsgált piacot mindegyik nyilvános, rögzített helyű telefon szolgáltató esetében a következő, forgalmi jellegű és kiegészítő szolgáltatások együttese képezi:

- más nyilvános, helyhez kötött telefon vagy mobil rádiótelefon szolgáltató előfizetői által kezdeményezett hívások végződtetése a szolgáltató hálózatában;
- forgalom mérés és a forgalmi díjak számlázása az igénybevevő szolgáltató részére;
- hordozott szám hívása esetén jogszabályban előírt együttműködés az igénybevevő szolgáltatóval,
- együttműködés a szolgáltatást igénybevevő szolgáltatóval a hibakeresés és a hibaelhárítás terén,
- kiegészítő szolgáltatások.

A Tanács megállapította, hogy a fenti szolgáltatás-elemek közül a szolgáltatók piaci helyzetére leginkább az első szolgáltatáselem volumene a jellemző, amely a végződtetett hívások során a fogadott forgalommal, valamint a végződtetési percdíjakból eredő árbevétellel jellemezhető.

A piacmeghatározás során a Tanács a 9. számú vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piaco(ka)t is megvizsgálta, mivel a kiskereskedelmi piacon lehetséges helyettesítés általában befolyásolhatja a nagykereskedelmi piac határait.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés elemzése során a Tanács azt vizsgálta, hogy léteznek-e olyan, a fogyasztók által választott helyettesítő szolgáltatások, amelyek a szolgáltatókra nagykereskedelmi szinten éreztetik hatásukat.

A Tanács megállapította, hogy a kiskereskedelmi piacon az előfizetők a hívásvégződtetési szolgáltatást keresleti oldalról helyettesíteni képesek pl. visszahívás útján, amikor egy rövid idejű beszélgetés után, vagy a potenciális hívó fél előzetes értesítése után (pl. e-mailen) visszahívják a potenciális hívó felet. Egy másik mód, amikor hangposta üzenetet hagynak a hívott részére, aki az erről szóló értesítést követően felhívja hangposta-fiókját és meghallgatja az üzenetet. Ezek az esetek főleg a lakossági hívó és az üzleti hívott kapcsolatában fordulnak elő, a hívások teljes volumenéhez képest nem tekinthetők számottevőnek.

A kiskereskedelmi piacon kínálati helyettesítés rövidtávon nem jöhet szóba, mert az új piacrálépő az érintett hívó előfizető átvételét, a szükséges infrastruktúra kiépítése után, csak hosszabb idő elteltével lenne képes megvalósítani. Emellett az átvételben az érintett (nagy gyakorisággal hívott) előfizető maga általában nem is érdekelt.

Ebből következően a Tanács megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piaccal kapcsolatos kiskereskedelmi piacokon nincsenek olyan jelentős keresleti, illetve kínálati helyettesítési lehetőségek, melyek a nagykereskedelmi piac szélesítését indokolnák.

A nagykereskedelmi szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács azt vizsgálta, hogy a hívásvégződtetés nagykereskedelmi szolgáltatás helyettesíthető-e más nagykereskedelmi szolgáltatással.

A Tanács arra a megállapításra jutott, hogy keresleti helyettesítésre nincs lehetőség. A hívott előfizetői hozzáférési pontokat, illetve az ott bekapcsolt végberendezést csak azon a hozzáférési hálózaton keresztül lehet összekapcsolni a hívást kezdeményező vagy közvetítő hálózattal, amelyhez a hívott előfizető csatlakozik, és amelynek azonosítóját a hívó fél tárcsázta. Az igénybevevő szolgáltató számára tehát nincsen választási lehetőség más végződtetési szolgáltató választására. A keresleti helyettesítésnek tehát műszaki akadálya van.

A **kínálati helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek hálózata alapvetően alkalmas közvetítéválasztás szolgáltatás nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, melyek részben alkalmas infrastruktúrával rendelkeznek:

1. vezetékes műsorelosztó szolgáltatók
2. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
3. áramszolgáltató vállalatok.

A Tanács megállapította, hogy a piacralépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Így a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról helyettesítő hatás nincs.

A **földrajzi kiterjedés** vizsgálatának a célja általában annak megállapítása, hogy az érintett piac esetében mely földrajzi területi határokon belül lehet a versenyfeltételeket homogénnek tekinteni, figyelembe véve a keresleti és kínálati helyettesítés szempontjait is.

A „Hívásvégződtetés **egyedi**, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban” elnevezésű nagykereskedelmi piac esetében ez az általános elv sajátosan érvényesül. A vizsgált piac megnevezése meghatározza a homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi területet, amely maga az egyedi hálózat, hiszen azon kívül a szolgáltató nyilvánvalóan nem tudja szolgáltatását nyújtani, azon belül viszont a szolgáltató előfizetői számára más szolgáltató nem tudja a végződtetési szolgáltatást nyújtani.

Ebből következően a vizsgált piac szereplőjeként meghatározott minden egyes szolgáltatónak a saját hálózata egy külön földrajzi piacként értelmezendő, amelyen belül az adott szolgáltató részesedése 100%-os. Ezek a földrajzi piacok azonban a hálózatok kiépítettsége miatt esetenként egymással átfedésben is lehetnek.

Ennek alapján a hívásvégződtetési piacon 10 földrajzi piac azonosítható, melyek között a vizsgált piacon való (árbevételben és forgalomban mért) részvételük alapján lényeges eltérések vannak:

- Volt koncessziós szolgáltatók által ellátott területek: Matáv, Emitel, Hungarotel, Invitel és a Monor Telefon.
- Alternatív szolgáltatók által ellátott területek: PanTel, BT Limited, Com.unique, GTS-Datanet, PRIMATONE.

II. Érintett piac vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A Tanács megállapította, hogy a vezetékes piacokra történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok lényegében nincsenek. A strukturális korlátokat illetően új hálózat létesítése jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár.

A Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacokon a verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony versenyhez, valamint, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piacok szabályozásához.

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy mind a 10 földrajzi piacsabályozási szempontból érintettnek tekintendő, így szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- a vállalkozások mérete,
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés,
- a kiegyenlítő vásárlóerő,
- a tőkepiacokhoz való hozzáférés,
- méretgazdaságosság,
- választékgazdaságosság,
- vertikális integráció,
- potenciális verseny hiánya.

A Tanács megállapította, hogy minden érintett piacon van egy szolgáltató, mely 100%-os piaci részesedéssel rendelkezik a saját hálózata által meghatározott piacokon. A vizsgált piac sajátossága, hogy az érintett piacokon működő szolgáltatók eleve jelentős piaci erővel rendelkeznek, így ezek automatikusan JPE szolgáltatóként jelölhetők ki. Azonban az érintett piacok közül két érintett piacon lévő szolgáltató különleges helyzetben volt:

- A Com.unique kft az Invitel Rt. kihelyezett fokozatain keresztül nyújtotta nyilvánosan hozzáférhető helyhez kötött telefon szolgáltatását saját neve alatt;
- A PRIMATONE Kft. alközponton keresztül nyújtott nyilvánosan hozzáférhető helyhez kötött telefon szolgáltatását saját neve alatt, amely alközpont a Matáv Rt. hálózatához csatlakozott.

Ennek alapján a Tanács 8 JPE szolgáltatót azonosított:

1. Matáv Rt.
2. Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.
3. Hungarotel Távközlési Rt.
4. Emitel Távközlési Rt.
5. Monor Telefon Társaság Rt.
6. PanTel Rt.

7. BT Limited Magyarországi Fióktelepe
8. GTS DataNet Távközlési Kft. .

IV. Kötelezettségek kirovása

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacon az említett JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A Tanács a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a jelen gazdasági környezetben nem kellően hatékony a verseny; lehetőség van túlzó árazásra, illetőleg egyéb árjellegű eszközök alkalmazására, árdiszkriminációra; információ visszatartására; valamint indokolatlan előírások, illetve követelmények kialakítására. A Tanács az érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókat a teljes magyarországi szolgáltatási piacon mérhető előfizető számuk, piaci részesedésük, méretük és gazdasági erejük alapján indokoltnak tartja két csoportba (Volt koncessziós szolgáltatók; Új, JPE minősítéssel nem rendelkező szolgáltatók) sorolni.

Ezen JPE kirótt nagykereskedelmi kötelezettségek a következők:

Volt koncessziós szolgáltatók (1-5. szolgáltatók)

- átláthatóság, RIO;
- számviteli szétválasztás;
- költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége benne a nem Matáv koncessziós szolgáltatók részére kedvezmény: ezen referenciaajánlat összeállítására kötelezett szolgáltatók esetében nem szükséges LRIC modell összeállítása, amennyiben az alkalmazni kívánt ár a benyújtáskor hatályos Matáv árat 40%-nál jobban nem haladja meg.);
- hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek.

Új, JPE minősítéssel nem rendelkező szolgáltatók (6-8. szolgáltatók)

- átláthatóság (hívásvégződtetési árak, s szolgáltatás feltételek nyilvánosságra hozatala)
- egyenlő elbánás

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH a határozattervezet rendelkező részét érintően az érintett piacok meghatározásával kapcsolatban tett észrevételt, valamint a 6-9. piacokon megnevezett PanTel Távközlési Rt., BT Limited Magyarországi Fióktelepe és GTS DataNet Távközlési Kft. jelentős piaci erejű szolgáltatóként e szolgáltatókra kirótni kívánt kötelezettségek elvetését javasolta. A GVH ezen észrevételeire, valamint további, formai illetve technikai jellegű megjegyzéseire a Tanács részletes választ adott, illetve szükség esetén módosította a határozat-tervezetet.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Matáv Rt., az Invitel Rt., a GTS-Datanet Kft., valamint a Pantel Rt. adott észrevételeket. A főbb észrevételek a földrajzi piacok meghatározására, illetőleg a JPE szolgáltatók kijelölésére a hívásvégződtetési díjak költségalapú, aszimmetrikus szabályozására (különös tekintettel a 40%-os kedvezmény indokoltságára és indoklására), a konkrét kötelezettségek kiszabásával kapcsolatos kérdésekre, a kötelezettségek végrehajtását előíró (számviteli szétválasztási, illetve költségmodell készítési) mellékletek értelmezésével,

illetve végrehajtásával kapcsolatos kérdésekre vonatkoztak. Ezeket a Tanács megválaszolta, illetve egy részüket a végleges határozatban figyelembe vette.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

Az Európai Bizottság kiegészítő információk szolgáltatását kérte. A Bizottság kérte a JPE-ként kijelölt három alternatív szolgáltató (Pantel, BT, GTS-Datanet) egyenkénti piaci erejének bemutatását, s további információkat kértek e három szolgáltató vonatkozó nagykereskedelmi szerződéseiről (a Matáv-val és az Invittel kapcsolatosan), előfizetői számukról, illetve a kiegyenlítő vásárlóerejük kapcsán az előfizetők, illetve nagykereskedelmi partnereik felé. Kérték továbbá kifejtetni azon küszöbértékre vonatkozó további megfontolásokat, mely alapján a döntéstervezet szerint a Tanács az Invitelt, Hugarotelt, Emitelt és Monortelt felhatalmazza, hogy 40 %-kal magasabban határozza meg végződtetési díjait, mint a Matáv. A Tanács megadta az információkat EU felvetéseire.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság levelében kifejtette azon véleményét, hogy a Com.unique, valamint a Primatone szolgáltatókat nem kellett volna azonosítani a hívásvégződtetési szolgáltatások piacán. A Bizottság kifejtette továbbá, hogy a Tanács mind a bejelentett intézkedéstervezetben, illetve a Bizottság információérésére adott válaszban megadott indokolás gyakorlatilag nem teszi lehetővé azt, hogy a Bizottság a 40%-os küszöbértékről megállapíthassa, hogy vajon ez a javaslat az azonosított probléma jellegén alapul, s arányos illetve indokolt-e. A Tanács rámutatott arra ugyan, hogy e 40 %-os küszöbérték meghaladja a helyi koncessziós szolgáltatók valós méretgazdaságossági különbségét, de kevesebb, mint a Matáv és a kisebb szolgáltatók jelenlegi díjainak különbsége (52-90%). A Bizottság véleménye szerint azonban a négy szolgáltató vonatkozásában sem a 40 % alkalmassága, sem pedig a díjak ellenőrizhetőségének a költségalapúság közvetlen előírása helyetti alkalmazása nincsen megfelelően alátámasztva. Ezért, a Bizottság felhívja a Tanácsot, hogy a végső határozatában részletezze tovább a 40 %-os küszöbértéknek a négy kijelölt, korábbi helyi koncessziós szolgáltatóra vonatkozó előírása mögötti megfontolásait.

Továbbá a Bizottság emlékezteti a Tanácsot arra, hogy a 10. Implementációs Riport megállapításai alapján a korábbi koncessziós szolgáltatók hálózatán a hívásvégződtetési nagykereskedelmi díjak Magyarországon meghaladják az EU súlyozott átlagát. A Bizottság nincs teljesen meggyőződve arról, hogy a fenti küszöbérték kiszabása a négy érintett, korábbi helyi koncessziós szolgáltató kapcsán (és ezért a LRIC-alapú költségmodell be nem nyújtásának lehetősége) valóban hatékonyan hozzájárul a nagykereskedelmi díjak további csökkenéséhez.

A fenti észrevételeket a Tanács megválaszolta, ez alapján e határozat-tervezet lényegét nem módosította, de a szükséges indoklást kibővítette.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2005. május 17-én jóváhagyta a DH-664-140/2005. számú, üzleti titokmentes határozatot.